

הממונה על המכס והבלו, דויד פלד, רחל פלד, רחל מכס. הדינים וההחלטות שנערכו לפניו הביאו למס קנה חדיש מעטית ביותר: משהו רקוב ומושחט במדי לכתו.

איסורים סתם, עוד אפשר לסבול — אבל כאשר המיסמכים מעידים בפירוש על כך שפקידים שלו נתנו יד להעלמת חומר הנוגע למשקיעים כבדי-המשקל — על כך אי-אפשר לשחוק, אלא שהצרה היתה, שהאחראית מבחינה מישורית ומעשית למדור בו התגלו מעשי השחיתות, היתה דווקא רחל פלד, הממונה בפועל על מדור הפטורה-המוטנה במכס — אשתו של הבוס שלה, מנהל-המכס והבלו דויד פלד עצמו.



המכס הוא המישרד היחיד במדינה בו עובדים הבוס ואשתו יחדיו. הבוס הוא מנהל-המכס, ואשתו אינה סתם מזכירה, אלא עוזרתו של סגן מנהל-המכס והאחראית, בחוקף, כך, על כל ענייני הפטורה-המוטנה (פטור ממיסים על יבוא למיפעלים מאושרים, המוטנה בכך שישתמשו ביבוא לצורך המיפעל המאושר בלבד).

התקשיר, חוקת עובדי המדינה, אוסר במפורש אפשרות כזו, אך איש אינו מעז לומר דבר לדויד פלד, מנהל-המכס מזה שנים רבות. המכס מתנהל כאחווה פרטית של פלד, העושה בו כבתוך שלו. מזה שנים הוא ידוע כידידים של אילי התעשייה והיבואנים בארץ.

בעצם, יש לו כל היכולת לדעת מה מתרחש אצלם, שכן בנו מכהן במישרות רמות אצל חברות המייבאות כמויות ניכרות.

ניהול מישרד ממשלתי כאילו היה עסק מישפחתי פרטי היה נסלח, אולי, אילו היה הניהול תקין. אבל הדרך בה מנותלים ענייני המכס — היא מן השלומי אליות ביותר במדינה.

פלד הרחיק מכל תפקיד חשוב במכס כל עובד שהצטיין וניסה לעלות על עבריינים גדולים.

אולם בחודשים האחרונים נפל דבר: מה שקרה בתחום הקמת בתי-מלון עבר כל גבול, ומחלקת-החקירות של פלד לא יכלה שלא לחקור ולהגיש דיונים-החשבונות. כל מלון אותו בדקה, נמצא אשם בעבירות. בכל מיקרה מאלה המליצה המחלקה לתבוע את האחראים לדין. הנהלת המכס, ופלד בראשה, התפתלה קשות, ולבסוף מצאה מוצא קל: היא הביאה למישפט שני מקרים לא-מסוכנים, חסרי-שיניים.

האחד — אפרים אברון, מבעלי פאן-לון, הידוע בקשריו עם תנועת החירות, והשני — מלון חסר כל

המכס כעסק תישפחתי



במרכז-ההשקעות אם כמות החומרים שמבקשים לקנות מתאימה לתוכנית שהוגשה למרכז ההשקעות. לא טרחו לבדוק בחברה לפיתוח מיפעלי-התיירות אם באמת הוכיחו נסר למלון החומרים לגביהם התקבלו אישורים לקנייה ללא מיסים.

עכשיו, למשל, סיימה מחלקת-הפיקוח של המכס, בראשות משה לנדאו וגבי אורן, חקירה של כמה מיקרים, נוסף לפאן-לון ומרכוון, שפורסמו ברעש רב.

רשת גני-שולמית של בצלאל מורחי, מכרה לחברה אנגלנדאד, השייכת לקונצרן כור, למעלה מ-1000 טון ברזל שקנתה ללא מיסים עבור מלון, שני הגופים התחלקו ברווחים. גבי אורן דרש להעמיד לדין את שתי החברות. פלד מונע זאת.

מלון מגדלור, של המשקיע הידוע מגרמניה אריה פאלוך, מכר מלט וברזל שקנה ללא-מיסים עבור המלון שבכיר מוגרבי בתל-אביב, לסולל-בונה הבונה את המלון. נגד השניים לא ננקטו כל צעדים משפטיים.

במלון קאראוואן בשארם-א-שייך, השייך למשקיע מארה"ב אמנון ברנס, נמצא כי חסר במלון ציוד שיובא עבורו לא מיסים. לא ננקטו כל צעדים משפטיים.

לגבי מלון סן-טרופז באילת, נמצא כי מכר חומרי-בניין שהביא עבור המלון, לקבלנים אחרים. לא ננקטו כל צעדים משפטיים.

זהו רק חלק מן הרשימה של מחלקת-הפיקוח. גבי אורן עצמו מסביר כי התגלה שהחוק לעידוד-ההשקעות הון, המשמש בסיס לתביעות נגד בתי-המלון — לקוי. בחוק כתוב, כי אם היום לא השתמש בחומרים למטרה שלשמה קיבל אותם, הרי יעבר עבירה, אבל בחוק לא מפורשת הגבלת משך הזמן, וכך יכול היום תמיד לומר שהוא עתיד להשתמש בחומרים למטרה המוצהרת.

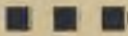
מדוע, אמרן, פעלו נגד פאן-לון ומרכוון באופן שונה מאשר נגד האחרים? התשובה הברורה היא שהיו אלה המיקרים הראשונים שהתגלו, ועל גבם למדו כיצד לגלות את שיטות העבירות. עכשיו, לדעת המכס, אין כבר צורך במעצרים, שכן, למשל, התגלה להם פתאום שבחברה לפיתוח מיפעלי-התיירות יש תוכניות ומעקבים מלאים על כל החומרים שהוכנסו לכל מלון קודם לא ידעו זאת, ולכן היה צורך לחפש בבתי המלונאים, כדי לגלות זאת.

כלומר, יד ימין אינה יודעת מה מעשיה של יד שמאל. פרשת מלון דיפלוואט בתל-אביב, למשל, בעל המלון, חיים שיף, השתמש לצורך בנייתו בחומרי-בניין שקנה ללא הנחה במיסים, זאת מפני שטרם קיבל רישוי-בנייה מועדת בניין-ערים. עתה, משקיבל את הרישוי — וסיים את בניית המלון — בא למכס וקיבל אישור לקנות 700 טון ברזל ללא מיסים. לפי תנאי ה-

מנהל המכס דויד פלד צריך לחקור פרשה של שוחד

ושחיתות באחת מחלקות מישרדו - שעליה מופקדת אשתו

רשיון עליו להשתמש בברזל זה רק עבור המלון, שניצב כבר על תילו. גם למכס וגם לשיף ברור כי ישתמש בברזל למטרות אחרות, ובכך יעבור על החוק. אנשי הפיקוח, מצידם, טוענים כי אי-אפשר לעמוד בחוק הקיים. מדוע, אם כך, מגישים מישפטים לפיו נגד אחד, ומאפשרים לאחר לעבור עליו בידועין?



א לא שפרשת אייחסדרים במחלקת-הפטורים, עליה אחראית רחל פלד, היא רק חלק מן הדברים שהתגלו. ראשי מחלקת הפיקוח סמוכים ובטוחים כי בין אנשי המדור של רחל פלד מצויים פקיד או שניים שקיבלו שוחד מיזמי-מלון, כדי להעלים חומר המצוי בתיקים נגדם. כמה פקידים אף נתבקשו להיחקר במכר-נתיאמת במשטרה. אין יודעים מי הוא הפקיד המשוחד, אבל הוא כפוף לרחל פלד. מכאן:

אנשי-הפיקוח צריכים לחקור בפרשת-מכס הנוגעת ישירות לאשתו של מנהל-המכס. האם תיתכן חקירה מעמיקה ויסודית בתנאים כאלה?

בסיור שנערך בבית-המכס ביפו, ובמדורי הפטורה-המוטנה, התברר כי אין כל צורך לשחד את הפקידים. כל אדם יכול לגשת לכל תיק שהוא רוצה, לקחת ולעשות בו כבתוך שלו. ערימות של תיקים מונחות על הריצפה, או בארונות סתומים. המקום שוקק אדם, וכל אחד יכול לקחת כל מיסמך שירצה. מכל תיק שיבחר

דויד פלד עצמו, מנהל-המכס, טוען כי אין כל קשר ישיר בינו לבין אשתו בעבודה. היא כפופה לסגן-מנהל-המכס, הכפוף לו. לדבריו, אין היא אחראית למדור הפטורה-המוטנה. עובדה — אנשי-הפיקוח חוקרים את הנושא במרץ רב.

אנשי מדור הפטורה-המוטנה, הנשאלים לגבי מעמדה של רחל פלד, משיבים בצורה חדיש-מעמית: "היא האחר-אית למדור. דבר לא נעשה בלי הוראותיה."



„רחל אחראית“ הפקידה הראשית ב'מדור עליו ממונה רחל פלד, טוענת כי היא מקבלת הוראות מרחל וכפופה לה. רחל פלד אחראית גם ליחס של איפה-ואיפה בהעמדת פטורי-החוק לדין. היא גם נושאת באחריות לבלאגן ואי-הסדרים במדור שלה, כולל אחריות על המיקרים בהם נעלמו מיסמכים מתיקי החקירות של המכס.

קשרים, בשם מרכוון, אברון ובעל מרכוון נעצרו, ושומר תיהם התנוססו בכותרות העיתונים.

שתי סיבות יש ליחס זה של איפה-ואיפה, השתקה והעלמה: אחת, רצונו של פלד להגן על בעלי הקשרים; האחרת — רצונו להגן על אשתו, האחראית למחדלי המכס בבתי-המלון.

אומר על מדורה של רחל פלד מבקר-המדינה, בדין וחשבון האחרון שלו:

„מרכז-ההשקעות גם אינו עורך בדיקה לגבי הצורך הספציפי בטובין המיובאים, ולגבי המימון המאושר לטובין המיוצרים בארץ, לגביהם זכאי המיפעל המאושר לשיחור ממכס ובלו, מוגשת בקשת-פטור ישירות למכס, אף כי אין באפשרותו לערוך בשלב זה בדיקה עניינית של הצורך בטובין לגביהם מבוקש הפטור, וכמויותיהם, מאחר שאין בידו התוכניות המפורטות של המפעל.

„בתנאי-הפיקוח הקיימים יכול היום, מייד לאחר אישור פרויקט כמיפעל מאושר, לייבא או לרכוש את הטובין כשהם פטורים ממיסים. היות שהקמת הפרוייקט עשויה להימשך זמן רב, אף שנים מיספר, ניתן למכור בינתיים את ההיתרים לגורם הקבלני המקיים את הפרוייקט, או לסוחרים, כשהמחיר המשולם עבור ההיתרים נקבע בדרך-כלל בהתאם למיסים הנחשבים, בניכוי רווח.

„שילטונות-המכס גילו מיקרים שיומים של פרויקטים בתחום התיירות מכרו את ההיתרים מבלי שהחלו בהקימת הפרוייקט. המדובר בפרוייקטים שערכם מאות אלפי ל"י.“



ה שמבקרי-המדינה אומר בשפה יבשה היה, שבממלכת מישפחת פלד היה בלאגן בלתי-רגיל, ואיש לא ידע מה מתרחש שם. נתנו רשיונות-קנייה ללא מיסים למלונות, מבלי לבדוק אם יומי המלון קיבלו אישורים אפילו מועדות בניין-עיר. לא טרחו לבדוק